

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.04.2016, sen. zn. 29 NSČR 24/2014, ECLI:CZ:NS:2016:29.NSCR.24.2014.1

Číslo: 135/2018

Právní věta:

Veřejná obchodní společnost byla i před 1. srpnem 2013 oprávněna vykonávat funkci insolvenčního správce konkrétního dlužníka jen prostřednictvím svého ohlášeného společníka.

Jestliže se obnovilo právo ohlášeného společníka veřejné obchodní společnosti vykonávat funkci insolvenčního správce jako fyzická osoba, je skutečnost, že veřejné obchodní společnosti, jejímž jediným ohlášeným společníkem taková fyzická osoba byla, zaniklo právo vykonávat funkci insolvenčního správce, důvodem k odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce konkrétního dlužníka ve smyslu § 31 insolvenčního zákona.

„Slyšení“ insolvenčního správce před rozhodnutím insolvenčního soudu o jeho „odvolání“ z funkce bude ve smyslu ustanovení § 31 insolvenčního zákona „pravidlem“ tam, kde se v jakékoli podobě projeví mezi procesními subjekty insolvenčního řízení „spor“ o „důležitý důvod“, jenž má k odvolání vést. To platí zejména tehdy, rozhoduje-li insolvenční soud o tom, zda insolvenční správce má být „odvolán“ z funkce, na návrh věřitelského orgánu nebo z vlastní iniciativy (vzhledem ke skutečnostem, jež z podnětu jiných osob nebo obecně jinak vyšly v insolvenčním řízení najevo). Současně platí, že právo insolvenčního správce „být slyšen“ by mělo být realizováno v těch případech, kdy dosavadní obsah spisu neskýtá dostatečný podklad pro posouzení „existence“ nebo „důležitosti“ důvodu odvolání anebo v těch případech, v nichž insolvenční správce neposkytl dosud žádné vysvětlení nebo vyjádření k důvodu, pro který má být z funkce odvolán.

Trvat na předchozím „slyšení“ insolvenčního správce nebude při „odvolání“ z funkce typově namístě v těch případech, kdy insolvenční soud odvolává insolvenčního správce z funkce na jeho vlastní „žádost“ (k jeho vlastnímu návrhu) [vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporuje ani v rovině „(ne)existence“ ani v rovině „(ne)důležitosti“ důvodu odvolání]. Důvod přistoupit ke slyšení insolvenčního správce nebude dán (coby výjimka z práva být slyšen) také tehdy, je-li spor o „existenci“ nebo „důležitost“ důvodu odvolání z funkce dostatečně osvětlen předloženými vyjádřeními zúčastněných stran (zejména vyjádřením insolvenčního správce samotného) a listinami založenými do spisu, takže vlastní „slyšení“ insolvenčního správce by již nemohlo přinést žádné nové podněty pro rozhodnutí podle § 31 insolvenčního zákona.

Insolvenčním soudem odvolávaný (nebo funkce zproštěvaný) insolvenční správce není osobou subjektivně oprávněnou k podání opravného prostředku proti (výroku) usnesení, jímž je současně ustanoven do funkce nový insolvenční správce.

Nově ustanovovaný insolvenční správce není osobou subjektivně oprávněnou k podání opravného prostředku proti usnesení, jímž insolvenční soud dosavadního insolvenčního správce z funkce odvolal (nebo jej funkce zprostil), včetně té části výroku, kterou insolvenční soud vázal časové účinky takového odvolání (nebo zproštění) na den ustanovení nového insolvenčního správce.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.04.2016

Spisová značka: 29 NSCR 24/2014

Číslo rozhodnutí: 135

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční správce, Veřejná obchodní společnost

Předpisy: § 12 předpisu č. 312/2006Sb.

§ 24 odst. 2 IZ ve znění do 31.07.2013

§ 31 IZ

§ 9 předpisu č. 312/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání společnosti Edl a partneři, v. o. s. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. KSBR 30 INS 25662/2012, 1 VSOL 895/2013-B, v rozsahu, v němž směřovalo proti druhému a třetímu výroku usnesení odvolacího soudu, jakož i dovolání Mgr. Ing. Petry Hýskové proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. KSBR 30 INS 25662/2012, 1 VSOL 895/2013-B, v rozsahu, v němž směřovalo proti prvnímu výroku usnesení odvolacího soudu; ve zbytku dovolání zamítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 11. 9. 2013, č. j. KSBR 30 INS 25662/2012-B-56, Krajský soud v Brně (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Odvolal z funkce insolvenčního správce dlužníka E. a partneři, v. o. s. (dále též jen „veřejná obchodní společnost“) [bod I. výroku].

[2] Novou insolvenční správkyní dlužníka ustanovil Mgr. Ing. P. H. [bod II. výroku].

[3] Uložil veřejné obchodní společnosti bez zbytečného odkladu řádně informovat P. H. o své dosavadní činnosti a předat jí všechny doklady související s výkonem funkce (bod III. výroku).

2. Insolvenční soud poukázal na to, že dosavadní insolvenční správce (veřejná obchodní společnost) ukončil činnost insolvenčního správce k 31. 8. 2013 s tím, že počínaje 1. zářím 2013 bude její ohlášený společník P. H. opět vykonávat funkci insolvenčního správce jako fyzická osoba.

3. Tím odůvodnil - vycházející z ustanovení § 31 odst. 3 věty první, odst. 5 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce a po určení nového insolvenčního správce předsedou insolvenčního soudu (§ 25 odst. 2 insolvenčního zákona) ustanovil do funkce insolvenčního správce P. H.

4. Bod III. výroku odůvodnil insolvenční soud poukazem na ustanovení § 31 odst. 6 insolvenčního zákona.

5. Usnesením ze dne 10. 12. 2013, č. j. KSBR 30 INS 25662/2012, 1 VSOL 895/2013-B-110, rozhodl Vrchní soud v Olomouci o odvolání dlužníka, věřitele Ing. Z. C. a veřejné obchodní společnosti tak, že:

[1] Změnil usnesení insolvenčního soudu v bodu I. výroku tak, že veřejná obchodní společnost se odvolává z funkce insolvenčního správce ke dni ustanovení nového insolvenčního správce (první výrok).

[2] Odmítl odvolání veřejné obchodní společnosti proti bodu II. výroku usnesení insolvenčního soudu (druhý výrok).

[3] Zrušil usnesení insolvenčního soudu v bodech II. a III. výroku a věc potud vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení (třetí výrok).

6. Odvolací soud se nejprve zabýval zpětvzetím odvolání, které jménem veřejné obchodní společnosti učinila P. H., k čemuž vyšel z toho, že:

[1] Podle výpisu z obchodního rejstříku má veřejná obchodní společnost dva společníky; Dr. oec. M. E., MBA a P. H., kteří jsou současně jejími statutárními orgány, z nichž každý je oprávněn jednat jménem veřejné obchodní společnosti samostatně.

[2] Podle bodu 3. společenské smlouvy veřejné obchodní společnosti (ze dne 15. 12. 2011) [dále jen „společenská smlouva“] a výpisu z obchodního rejstříku je předmětem podnikání veřejné obchodní společnosti mimo jiné i výkon činnosti insolvenčního správce.

[3] Bod 5. společenské smlouvy určuje, že ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, bude ohlášeným společníkem P. H., s tím, že podle bodu 10. společenské smlouvy se na společníky vztahuje zákaz konkurence v rozsahu ustanovení § 84 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), pouze co do výkonu činnosti insolvenčního správce a správce podniku, nedohodnou-li se společníci jinak.

7. Na tomto základě odvolací soud – cituje ustanovení § 21 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) – dovodil, že jelikož je nepochybné, že vážné rozpory panují nejen mezi oběma společníky veřejné obchodní společnosti, nýbrž i mezi veřejnou obchodní společností (která se domáhá toho, aby mohla dále vykonávat funkci insolvenčního správce) a P. H., je procesní úkon, jímž P. H. vzala zpět odvolání veřejné obchodní společnosti, bezúčinný a nelze k němu přihlížet.

8. Následně odvolací soud při zkoumání důvodnosti podaných odvolání vyšel z toho, že:

[1] Usnesením ze dne 7. 3. 2013 zjistil insolvenční soud úpadek dlužníka a postupem dle ustanovení § 25 insolvenčního zákona byla ustanovena do funkce insolvenčního správce (jako osoba určená opatřením předsedy insolvenčního soudu ze seznamu insolvenčních správců) veřejná obchodní společnost.

[2] Přípisem ze dne 8. 3. 2013 (B-1), podepsaným M. E., oznámila veřejná obchodní společnost insolvenčnímu soudu ve smyslu ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona, že jejím jménem bude funkci správce vykonávat M. E.

[3] M. E. podal insolvenčnímu soudu 29. 3. 2013 (B-4) zprávu o své dosavadní činnosti a navrhl další postup v řízení.

[4] Usnesením ze dne 11. 4. 2013 (B-6) prohlásil insolvenční soud konkurs na majetek dlužníka, s tím, že prohlášením konkursu přechází oprávnění nakládat s majetkovou podstatou na insolvenčního správce.

[5] M. E. podal 6. 5. 2013 (B-12) za insolvenčního správce další zprávu o činnosti (datovanou 3. 5. 2013).

[6] Dne 14. 5. 2013 (B-14) se konalo přezkumné jednání, jehož se za veřejnou obchodní společnost zúčastnil M. E. a při kterém byly přezkoumány přihlášky pohledávek pod čísly 1 až 11, 14 až 23, 25, 27 až 33, 39/1, 41 až 43, 45 až 49 a 51 až 54. V návaznosti na výsledek přezkumného jednání proběhla schůze věřitelů, na které byl zvolen tříčlenný věřitelský výbor a náhradník člena věřitelského výboru.

[7] Přípisem ze dne 17. 7. 2013 (B-33) oznámil M. E. insolvenčnímu soudu, že v návaznosti na judikaturu Vrchního soudu v Praze bude veřejná obchodní společnost vykonávat funkci insolvenčního správce výhradně prostřednictvím ohlášeného společníka P. H.

[8] Dne 26. 7. 2013 se konalo zvláštní přezkumné jednání, jehož se za insolvenčního správce zúčastnila P. H.

[9] Přípisem ze dne 28. 8. 2013 (B-46), adresovaným předsedovi insolvenčního soudu, oznámila P. H., že s ohledem na osobní důvody společníka M. E. došlo k organizačním změnám a veřejná obchodní společnost ukončí svou činnost jako insolvenční správce k 31. 8. 2013, o čemž informovali i Ministerstvo spravedlnosti (dále též jen „ministerstvo“). Dále P. H. oznámila, že od 1. 9. 2013 dojde v souladu s těmito změnami k obnovení povolení uděleného ministerstvem P. H. Proto v řízeních, v nichž byla veřejná obchodní společnost dříve ustanovena insolvenčním správcem, tuto funkci vykonává již výhradně prostřednictvím jediného ohlášeného společníka P. H. Posléze P. H. navrhla, aby tato „formální změna“ byla zohledněna v jednotlivých řízeních. K podání předložila oznámení o ukončení činnosti insolvenčního správce veřejnou obchodní společností ze dne 29. 7. 2013 a o obnovení činnosti P. H. jako insolvenčního správce, rozhodnutí náměstka ministra Ministerstva spravedlnosti č. j. 289/2011- LO-INSO/20, ze dne 12. 3. 2013, o udělení zvláštního povolení vykonávat činnost insolvenčního správce P. H., souhlas jmenované s ustanovením do funkce insolvenčního správce ze dne 28. 8. 2013 v označených řízeních u insolvenčního soudu a kopii pojistky k pojistné smlouvě ze dne 30. 7. 2013.

[10] Přípisem ze dne 9. 9. 2013 (B-53) oznámila veřejná obchodní společnost insolvenčnímu soudu prostřednictvím M. E., že trvá na dalším výkonu své funkce insolvenčního správce v tomto řízení s tím, že nejsou důvody pro odvolání z funkce tvrzené P. H.

[11] K žádosti insolvenčního soudu ze dne 6. 9. 2013 (B-54) vydal předseda insolvenčního soudu opatření, kterým určil do funkce nového insolvenčního správce P. H.

[12] Podle aktuálního seznamu insolvenčních správců měla veřejná obchodní společnost právo k výkonu funkce insolvenčního správce od 9. 1. 2012 a z důvodu uvedeného v ustanovení § 12 písm. e) zákona o insolvenčních správcích jí toto oprávnění zaniklo k 31. 8. 2013; v současné době nemá veřejná obchodní společnost zapsaného ohlášeného společníka ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích.

[13] P. H. je jako fyzická osoba oprávněna vykonávat funkci insolvenčního správce od 9. 1. 2012 a M. E. zaniklo právo k výkonu této funkce k 31. 12. 2009 dle ustanovení § 40 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích.

9. Na tomto základě přijal odvolací soud - odkazuje na ustanovení § 7 odst. 1 a § 31 odst. 3 a 4 insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 8. 2013) a na ustanovení § 32 odst. 1 insolvenčního zákona - následující závěry:

[1] Právo vykonávat činnost insolvenčního správce vzniká dnem právní moci povolení k této činnosti, které vydává ministerstvo (§ 3 a násl. zákona o insolvenčních správcích). Návrh veřejné obchodní společnosti na takové povolení musí mimo jiné obsahovat jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo, a není-li přiděleno, datum narození a trvalý pobyt společníka fyzické osoby, která je statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu, jejímž prostřednictvím bude vykonávat činnost insolvenčního správce (dále jen „ohlášený společník“), dále číslo jednacích povolení ohlášeného společníka nebo číslo jednacích zvláštních povolení ohlášeného společníka (§ 5 odst. 1 písm. d/ a e/ zákona o insolvenčních správcích). Ohlášený společník veřejné obchodní společnosti musí splňovat kvalifikační požadavky ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 zákona o insolvenčních správcích a musí být bezúhonný (§ 7 odst. 1 zákona o insolvenčních správcích).

[2] Z uvedených i dalších ustanovení zákona o insolvenčních správcích (např. § 9 odst. 1 písm. d/) a konečně i z ustanovení § 24 odst. 1 insolvenčního zákona vyplývá, že veřejná obchodní společnost může funkci insolvenčního správce vykonávat jen prostřednictvím svého ohlášeného společníka, který je nositelem požadovaných osobních i odborných znalostí a jelikož takových osob může být u jedné veřejné obchodní společnosti více, musí soudu oznámit, která z těchto osob - ohlášených společníků, bude v té které věci funkci správce osobně vykonávat.

[3] Z ustanovení § 9 odst. 1 zákona o insolvenčních správcích dále vyplývá, že je vyloučeno, aby fyzická osoba, která splňuje všechny předpoklady k výkonu funkce insolvenčního správce a která je současně ohlášeným společníkem veřejné obchodní společnosti, vykonávala funkci insolvenčního správce samostatně jako fyzická osoba. Po dobu, po kterou je ohlášeným společníkem veřejné obchodní společnosti, se jí proto pozastavuje právo k činnosti insolvenčního správce (jako fyzické osoby).

[4] V přezkoumávané věci není pochyb o tom, že veřejná obchodní společnost, která má dva společníky, byla oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce (od 9. 1. 2012 do 31. 8. 2013) pouze prostřednictvím svého jediného ohlášeného společníka (jenž pro to splňoval všechny předpoklady), konkrétně prostřednictvím P. H.

[5] Dnem 1. 9. 2013 však veřejné obchodní společnosti zaniklo právo vykonávat činnost insolvenčního správce dle § 12 odst. 1 písm. e) zákona o insolvenčních správcích, čímž zaniklo i pozastavení práva P. H. vykonávat činnost insolvenčního správce (ta má od uvedeného dne právo tuto činnost vykonávat jako fyzická osoba, takže již nemůže tuto činnost vykonávat v rámci dosavadního insolvenčního správce). Veřejná obchodní společnost tedy nadále nemůže vykonávat funkci insolvenčního správce, neboť ve svých důsledcích nemá kým tak činit. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného usnesení, právě to bylo důvodem, proč insolvenční soud odvolal veřejnou obchodní společnost z funkce dle ustanovení § 31 insolvenčního zákona. Potud je rozhodnutí správné a netrpí nepřezkoumatelností (jak mu odvolatelé vytýkají).

[6] Jak zdůrazněno, do 31. 8. 2013 byla veřejná obchodní společnost oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce pouze prostřednictvím jediného ohlášeného společníka P. H. Přesto nejen že oznámila (insolvenčnímu soudu), ale v době od 8. 3. 2013 do 17. 7. 2013 (B-33) též fakticky vykonávala v tomto insolvenčním řízení funkci insolvenčního správce prostřednictvím neohlášeného společníka, který k tomu nebyl oprávněn. Veřejná obchodní společnost (oba její společníci, včetně P. H.) tedy postupovala v rozporu se zákonem. Proto i P. H. zapříčinila v předmětném řízení porušení jedné ze zásad insolvenčního řízení ve smyslu

ustanovení § 5 písm. a) insolvenčního zákona (rychlost a hospodárnost insolvenčního řízení).

[7] Úkony, které učinila veřejná obchodní společnost v insolvenčním řízení prostřednictvím neohlášeného společníka M. E., nemají účinky úkonů insolvenčního správce, což má především ten následek, že nelze přihlížet k seznamu věřitelů sestavenému M. E., ani (což je závažnější) k výsledkům přezkumného jednání, které se konalo dne 14. 5. 2013, přičemž přezkum přihlášek pohledávek bude nutno opakovat a na základě jeho výsledků znovu zvážit, zda obstojí volba věřitelského orgánu.

[8] Veřejná obchodní společnost (jejímž společníkem je i P. H.) porušila důležitou povinnost (funkci vykonával neohlášený společník) ve smyslu ustanovení § 32 odst. 1 insolvenčního zákona se všemi negativními důsledky. Proto odvolací soud, ač si je plně vědom ustanovení § 26 insolvenčního zákona (dle kterého v odvolání proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce lze namítat pouze to, že ustanovený insolvenční správce nesplňuje podmínky pro ustanovení nebo že není podjatý), uzavírá, že s ohledem na shora uvedené závažné důsledky je současně vyloučeno, aby do funkce správce byla nově ustanovena právě P. H., která jediná mohla a měla od počátku jménem této společnosti sama vykonávat funkci insolvenčního správce, což se nestalo.

[9] Odvolací soud proto podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil usnesení insolvenčního soudu v bodě I. výroku tak, že veřejná obchodní společnost se sice odvolává z funkce insolvenčního správce, avšak účinky tohoto odvolání nově vázal až na opětovné (nové) rozhodnutí insolvenčního soudu o ustanovení nového insolvenčního správce, neboť takové rozhodnutí odvolacímu soudu nepřísluší. V závislosti na tom pak k odvolání dlužníka a Z. C. zrušil napadené usnesení v bodech II. a III. výroku a potud věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení. V dalším řízení proto bude na insolvenčním soudu, aby neprodleně požádal předsedu insolvenčního soudu o vydání nového opatření (§ 25 odst. 2 insolvenčního zákona), kterým určí jiného insolvenčního správce, nikoliv však, a to z důvodů uvedených shora, P. H.

[10] Vzhledem k tomu, že odvolací soud neshledal důvodnými odvolání proti bodu I. výroku napadeného usnesení (tento výrok ve svých důsledcích obstál, došlo pouze k posunutí účinků odvolání z funkce), v rozsahu bodu II. výroku napadeného usnesení (o ustanovení P. H.), se již nerozhodovalo o právech a povinnostech veřejné obchodní společnosti (potud nebyla veřejná obchodní společnost osobou k odvolání oprávněnou). Jinak řečeno, insolvenční správce, který byl odvolán z funkce (případně zproštěn výkonu funkce), není osobou oprávněnou k podání opravného prostředku proti výroku, jímž soud ustanovil do funkce nového insolvenčního správce; srov. závěry formulované Nejvyšším soudem, byť pro poměry konkursního řízení dle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, v usnesení ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. [29 Odo 552/2001](#) (jde o usnesení uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročník 2004, pod číslem 37, které je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu). Potud odvolací soud odmítl odvolání veřejné obchodní společnosti proti bodu II. výroku napadeného usnesení dle ustanovení § 218 písm. b) o. s. ř.

[11] Jen pro úplnost odvolací soud dodává, že úkony, které v tomto řízení dosud učinila po svém ustanovení do funkce P. H. (ke dni rozhodnutí odvolacího soudu), není důvod zpochybňovat.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

10. Proti usnesení odvolacího soudu podala dovolání veřejná obchodní společnost a P. H.

I. K dovolání veřejné obchodní společnosti.

11. Veřejná obchodní společnost napadá usnesení odvolacího soudu dovoláním „v celém jeho rozsahu“ vymezujíc přípustnost dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného a procesního práva, které v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, namítajíc, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požadujíc, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

12. Konkrétně jde o následující otázky:

[1] Je insolvenční soud v případě odvolávání insolvenčního správce z funkce podle ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona povinen nejdříve samostatně posoudit otázku zániku práva tohoto správce vykonávat činnost insolvenčního správce?

[2] Představuje zánik práva veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce a současně obnovení této činnosti u osoby, která byla ohlášeným společníkem uvedené veřejné obchodní společnosti, důvod pro odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka v insolvenčních řízeních, v nichž byla do této funkce řádně ustanovena?

[3] Je insolvenční soud postupující podle ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona oprávněn odvolat insolvenčního správce z funkce bez jeho předchozího slyšení, nebrání-li takovému slyšení žádné okolnosti?

[4] Je (podle právní úpravy platné do 31. 7. 2013) faktický výkon činnosti insolvenčního správce prostřednictvím společníka, který není ohlášeným společníkem veřejné obchodní společnosti, avšak tuto činnost vykonává z pověření, na odpovědnost a pod kontrolou jejího ohlášeného společníka a pod dohledem insolvenčního soudu, závažným porušením důležité povinnosti insolvenčního správce a důvodem pro jeho odvolání z funkce?

13. V mezích uplatněného dovolacího důvodu pak veřejná obchodní společnost argumentuje následovně:

a/ K zákonným předpokladům pro rozhodování insolvenčního soudu o odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka.

Oznámení ministerstvu (z 29. 7. 2013) o ukončení činnosti veřejné obchodní společnosti (coby insolvenčního správce) k 31. 8. 2013 učinila P. H. (jako jediný ohlášený společník veřejné obchodní společnosti s pozastavením práva vykonávat funkci insolvenčního správce jako fyzická osoba) proto, aby mohla opět začít vykonávat funkci insolvenčního správce jako fyzická osoba; nešlo o skutečný projev vůle veřejné obchodní společnosti a tímto způsobem ve správním řízení jednal za právnickou osobu ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby (§ 21 odst. 4 o. s. ř.). Kdyby odvolací soud zkoumal otázku tvrzeného zániku práva veřejné obchodní společnosti způsobem plynoucím z § 31 odst. 3 insolvenčního zákona, musel by dospět k závěru, že toto právo nezaniklo. V dotčených souvislostech odkazuje veřejná obchodní společnost na rozsudek ze dne 15. 1. 2014, sp. zn. 3 A 115/2013, jímž Městský soud v Praze rozhodl, že výmaz veřejné obchodní společnosti ze seznamu insolvenčních správců byl nezákonným zásahem ministerstva do práv veřejné obchodní společnosti, což dále znamená, že právo P. H. vykonávat funkci insolvenčního správce jako fyzická osoba je i nadále pozastaveno a předpoklady pro postup podle § 31 odst. 3 insolvenčního zákona oběma soudy nebyly dány.

b/ K procesnímu postupu insolvenčního soudu před odvoláním veřejné obchodní společnosti z funkce

insolvenčního správce dlužníka.

[1] Ačkoli veřejná obchodní společnost podáním z 9. 9. 2013 oznámila insolvenčnímu soudu, že trvá na dalším výkonu své funkce insolvenčního správce v tomto řízení, když pro odvolání z funkce nejsou žádné důvody, insolvenční soud ji odvolal z funkce bez předchozího slyšení.

[2] Odvolací soud se dodržением předepsaného postupu odvolávání insolvenčního správce vůbec nezabýval (přes odvolací námítky v dotčeném směru). Přitom postupem insolvenčního soudu byla veřejná obchodní společnost zbavena možnosti skutkově a právně argumentovat a zabránit tak svému odvolání z funkce insolvenčního správce.

[3] Veřejná obchodní společnost dovozuje z dikce § 31 odst. 3 insolvenčního zákona že insolvenční soud je povinen vyslechnout insolvenčního správce, o jehož odvolání rozhoduje v případech uvedených v první větě ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona, a že tato povinnost odpadá, jen když okolnosti takové slyšení nedovolují (např. ustanovený insolvenční správce zemřel nebo slyšení odmítá). Výjimku z pravidla o slyšení je soud povinen náležitě odůvodnit a musí ji vykládat restriktivně. Jestliže odvolací soud potvrdil usnesení insolvenčního soudu o odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka, aniž se zabýval dodržением procesního postupu dle § 31 odst. 3 insolvenčního zákona, je jeho právní posouzení věci neúplné a tudíž i nesprávné.

c/ K posouzení výkonu činnosti insolvenčního správce v rozporu se zákonem.

[1] Potud je právní posouzení věci odvolacím soudem nesprávné, neboť právní norma, kterou na věc aplikoval, nebyla ještě účinná. Veřejná obchodní společnost poukazuje na dikci § 24 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. 7. 2013, s tím, že požadavek, aby veřejná obchodní společnost oznámila, který z jejích „ohlášených“ společníků bude jejím jménem vykonávat funkci insolvenčního správce, plyne z dikce § 24 odst. 2 insolvenčního zákona až s účinností od 1. 8. 2013 [po novele insolvenčního zákona provedené zákonem č. 185/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů].

[2] Právní úprava účinná v rozhodné době (8. 3. 2013 až 17. 7. 2013) nevyžadovala, aby oznámení dle ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona identifikovalo toliko některého ohlášeného společníka (nebránila tomu, aby pověřenou osobou byl „neohlášený“ společník). Kdyby již původní znění citovaného ustanovení redukovalo okruh pověřených společníků jen na ohlášené společníky, nebylo by nutné zákon měnit. Opačný postup by byl ústavně nepřipustný a ve svých důsledcích by vedl k rozvratu nejen insolvenčního řízení ve věci dlužníka, ale též stovek (ne-li tisíců) dalších insolvenčních řízení, v nichž by výklad odvolacího soudu umožňoval účelově zpochybňovat veškeré úkony, které v řízení provedl insolvenční správce prostřednictvím „neohlášeného“ společníka, a to ani jako zákonného zástupce veřejné obchodní společnosti nebo jiné osoby zastupující veřejnou obchodní společnost na základě zákona či smlouvy, například advokátem, a které jsou dle odvolacího soudu „neplatné“. To by znamenalo, že by insolvenční správce nemohl podat ani dovolání či ústavní stížnost, protože v těchto řízeních je povinné zastoupení advokátem, které však odvolací soud svým výkladem v podstatě neguje.

[3] I kdyby ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. 7. 2013 vyžadovalo označení pověřeného ohlášeného společníka, nemohlo by se věcně vztahovat na veřejnou obchodní společnost, která má pouze jediného ohlášeného společníka, což činí

jakékoli takové oznámení bez dalšího zbytečným.

[4] To, že na výkonu činnosti veřejné obchodní společnosti jako insolvenčního správce dlužníka participovaly i jiné osoby (např. druhý společník nebo její zaměstnanci), nic nemění na tom, že nositelem práva vykonávat „správcovskou“ činnost zůstává veřejná obchodní společnost jako právnická osoba, která ji odvozuje od práva svého jediného ohlášeného společníka jako garanta kvalifikovaného výkonu této činnosti. Kdokoliv se v rámci dovolatele podílel na výkonu oprávnění insolvenčního správce, činil tak vždy z pověření a pod kontrolou ohlášeného společníka veřejné obchodní společnosti a v nejužší součinnosti s ním (což by odvolací soud zjistil, kdyby prováděl dokazování a nevydal překvapivé rozhodnutí).

[5] Taková účast na výkonu činnosti insolvenčního správce, která je toliko projevem vnitřního organizačního uspořádání veřejné obchodní společnosti, nemůže být porušením zákona. Postup veřejné obchodní společnosti přitom dlouhodobě aproboval i insolvenční soud, který nad její činností vykonával dohlédací činnost (§ 11 insolvenčního zákona). Závěr, že veřejná obchodní společnost vykonávala činnost v rozporu s právními předpisy, proto neobstojí po stránce skutkové ani po stránce právní.

[6] Z výše uvedeného navíc plyne, že napadené usnesení je „překvapivým“ rozhodnutím, jímž odvolací soud zbavil veřejnou obchodní společnost možnosti vyjádřit se k údajnému závažnému porušení důležité povinnosti, jehož se měla dopustit. Postup odvolacího soudu nemohla veřejná obchodní společnost předvídat a ten učinil předmětem svého posuzování skutečnosti, jimiž se soud prvního stupně nezabýval v odvolání napadeném usnesení a které netvrdil žádný z účastníků řízení, což je závažnou vadou řízení.

d/ K nenaplnění zákonného důvodu pro odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka.

[1] Oprávnění veřejné obchodní společnosti vykonávat funkci insolvenčního správce nezaniklo, jelikož (jak argumentováno shora a jak potvrdil správní soud) neučinila oznámení dle § 12 odst. 1 písm. e) zákona o insolvenčních správcích. I kdyby k takovému zániku došlo, což veřejná obchodní společnost popírá, nebyly by ani tak splněny zákonné podmínky pro její odvolání z funkce insolvenčního správce, když skutečnost, že (podle závěru odvolacího soudu) nemá ohlášeného společníka, takovým důvodem není.

[2] Z ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona plyne pouze možnost (nikoli povinnost) insolvenčního soudu odvolat z funkce insolvenčního správce, jemuž právo vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo ze zákona. Smyslem této právní úpravy, která dopadá na všechny kategorie insolvenčních správců, je zajištění kontinuity výkonu funkce insolvenčního správce a to právě i v případě zániku práva tuto činnost vykonávat.

[3] Ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona tedy výslovně předpokládá, že ve výkonu funkce insolvenčního správce dlužníka může a - pokud tomu nebrání důležité důvody bude - pokračovat subjekt, který již není zapsán v seznamu insolvenčních správců a který, pokud je veřejnou obchodní společností, z povahy věci nemůže disponovat v tomto seznamu zapsaným ohlášeným společníkem (argument spojením „insolvenčního správce, kterému zaniklo ze zákona právo“). Veřejná obchodní společnost, které zanikne právo vykonávat činnost insolvenčního správce, totiž nemá - formálně vzato - ani žádného ohlášeného společníka (není insolvenčním správcem ve smyslu zákona a nemůže proti ní ani působit „jakási“ překážka dvojího výkonu funkce, na které postavil odvolací soud napadené usnesení). Požadavek, aby veřejná obchodní společnost, jejíž právo vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo a která byla proto ze seznamu insolvenčních správců vymazána, měla v tomto seznamu

zapsaného ohlášeného společníka, je vnitřně rozporný.

[4] Z hlediska aplikace ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona má být jediným relevantním kritériem pro rozhodování soudu reálná (materiální) schopnost ustanoveného insolvenčního správce pokračovat řádně ve výkonu funkce. Existenci vážných důvodů bránících veřejné obchodní společnosti ve výkonu funkce však soudy nezkoumaly.

[5] Veřejná obchodní společnost i nadále splňuje předpoklady kladené na kvalifikovaný výkon funkce insolvenčního správce; bez ohledu na aktuální stav zápisu v seznamu insolvenčních správců si i nadále zachovává veškeré materiální atributy nezbytné pro pokračování ve výkonu činnosti insolvenčního správce v daném insolvenčním řízení, včetně kvalifikované osoby, která je oprávněna (a dokonce povinna) vykonávat funkci jejího ohlášeného společníka a učinila prohlášení, že činnost insolvenčního správce bude vykonávat pouze v rámci dovolatele (§ 5 odst. 2 písm. a/ zákona o insolvenčních správcích). Tyto skutečnosti však odvolací soud nesprávně pokládal za právně nevýznamné. K tomu veřejná obchodní společnost dále s poukazem na usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 4. 2009, sen. zn. 2 VSOL 107/2009, a na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 7. 2013, sen. zn. 1 VSPH 734/2013, dodává, že nebrání-li zákon výkonu funkce insolvenčního správce fyzickou osobou, která již vůbec není zapsaným insolvenčním správcem, nemůže logicky bránit ani tomu, aby výkon této funkce v „dobíhajících“ insolvenčních řízeních zajišťovala veřejná obchodní společnost prostřednictvím svého ohlášeného společníka, který v seznamu insolvenčních správců nadále zapsaný je.

[6] Při interpretaci ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona podané odvolacím soudem by zánik práva veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce dle ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona o insolvenčních správcích (kdyby k němu skutečně došlo) a související obnovení výkonu této činnosti jejím (bývalým) ohlášeným společníkem vedl bez dalšího k nutnosti odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce, čímž by se z fakultativního důvodu odvolání stal důvod obligatorní. Skutečnosti formálněprávního charakteru vedoucí k nutnosti odvolání insolvenčního správce z funkce jsou přitom taxativně vyjmenovány v ustanovení § 31 odst. 4 insolvenčního zákona, jež ale nezahrnuje případ údajné překážky dvojího výkonu funkce.

[7] Lze tedy shrnout, že zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce (kdyby k němu došlo, což správní soud vyloučil) je ve smyslu ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona pouhým předpokladem pro to, aby insolvenční soud mohl zkoumat důvody pro odvolání ustanoveného insolvenčního správce (a to i v případě právnické osoby). Samotný zánik uvedeného práva nepředstavuje důvod pro odvolání z funkce.

II. K dovolání P. H.

14. P. H. napadá usnesení odvolacího soudu dovoláním v prvním a třetím výroku, vymezujíc přípustnost dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítajíc, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požadujíc, aby Nejvyšší soud změnil usnesení odvolacího soudu tak, že potvrdí usnesení insolvenčního soudu jako věcně správné.

15. Dovolacím soudem neřešenou (a odvolacím soudem zodpovězenou v rozporu s převažující soudní praxí insolvenčních soudů) je podle P. H. otázka právního posouzení (ne)platnosti jednání neohlášeného společníka jménem veřejné obchodní společnosti (coby insolvenčního správce) v době do 31. 7. 2013.

16. V mezích uplatněného dovolacího důvodu pak P. H. argumentuje následovně:

[1] S přihlédnutím k dikci ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění účinném jak do 31. 7. 2013, tak po tomto datu, nelze připustit retroaktivní působení tohoto ustanovení ve znění účinném od 1. 8. 2013. Je pak absurdní, konstatuje-li soud, že ohlášený společník vážně porušil důležitou povinnost, ačkoli ten pouze respektoval zavedenou praxi insolvenčních soudů trvající od roku 2008. Nadto se ohlášený společník z opatrnosti obrátil na ministerstvo (dopisem ze 14. 4. 2013) s žádostí o sdělení stanoviska v této věci a po obdržení odpovědi zahájil kroky k nápravě, což by učinil i tak, vzhledem k novelizaci insolvenčního zákona a k usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 6. 2013, č. j. KSPL 54 INS 16244/2010, 3 VSPH 1463/2012-B-38.

[2] K „dnešnímu dni“ (rozuměj k 17. 2. 2014, kdy bylo sepsáno dovolání) je v seznamu insolvenčních správců evidováno 67 veřejných obchodních společností; pouze 13 z nich má více než jednoho ohlášeného společníka a lze jen stěží předpokládat, že zbývajících 54 jedná pouze a výhradně prostřednictvím ohlášeného společníka. Přesto žádná z nich nepřistoupila k radikální nápravě ve všech probíhajících řízeních v rámci celé České republiky, kde jsou ustanoveny (to učinil pouze ohlášený společník veřejné obchodní společnosti). P. H. má za zcela nelogické a nepochopitelné právní posouzení, podle kterého je takové jednání hrubým porušením důležité povinnosti při výkonu funkce insolvenčního správce.

III.

Připustnost dovolání

17. S přihlédnutím k době vydání dovoláními napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sen. zn. [29 NSČR 45/2014](#), uveřejněné pod číslem 80/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

18. V průběhu dovolacího řízení (podáním datovaným 28. 1. 2015, došlým Nejvyššímu soudu 2. 2. 2015) vzala P. H. jménem veřejné obchodní společnosti zpět dovolání veřejné obchodní společnosti a současně soudu sdělila, že odvolala (vypověděla) procesní plnou moc, kterou veřejná obchodní společnost udělila k zastupování v dovolacím řízení advokátu Mgr. J. T.

19. K těmto procesním úkonům Nejvyšší soud uvádí, že jak plyne i z výše podané reprodukce dosavadního průběhu řízení, jde o procesní úkony, které P. H. učinila ve zjevném střetu zájmů se zájmy veřejné obchodní společnosti, proto k nim v souladu s ustanovením § 21 odst. 4 o. s. ř. jako k procesně neúčinným nepřihlédl.

20. Nejvyšší soud se dále zabýval připustností podaných dovolání.

I. K dovolání veřejné obchodní společnosti.

21. Veřejná obchodní společnost napadla usnesení odvolacího soudu výslovně „v celém jeho rozsahu“, tedy i ve druhém výroku, jímž odvolací soud odmítl její odvolání proti bodu II. výroku usnesení insolvenčního soudu dle ustanovení § 218 písm. b) o. s. ř. jako podané osobou neoprávněnou, a ve třetím výroku, jímž odvolací soud zrušil usnesení insolvenčního soudu v bodech II. a III. výroku a věc potud vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

22. V rozsahu, v němž dovolání veřejné obchodní společnosti směřuje proti druhému výroku napadeného usnesení, je Nejvyšší soud odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř. jako objektivně nepřipustné, jelikož nesměruje proti (výroku) usnesení dle § 238a o. s. ř. a možnost připustit v dotčeném rozsahu dovolání dle § 237 o. s. ř. vylučuje ustanovení § 238 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

23. V rozsahu, v němž dovolání veřejné obchodní společnosti směřuje proti třetímu výroku napadeného usnesení, je Nejvyšší soud odmítl podle § 243c odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 218 písm. b/ o. s. ř. jako podané někým, kdo k němu není oprávněn. Jak správně rozpoznal již odvolací soud, odvolávaný (nebo funkce zprošťovaný) insolvenční správce není osobou subjektivně oprávněnou k podání opravného prostředku (odvolání, dovolání) proti (výroku) usnesení, jímž je současně ustanoven do funkce nový insolvenční správce, a tudíž ani proti (výroku) usnesení, jímž odvolací soud takový výrok zrušil (a potud věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení). Souběžně rušený bod III. výroku usnesení insolvenčního soudu je pouze závislým výrokem ve vztahu k rušenému bodu II. výroku usnesení insolvenčního soudu.

24. V rozsahu, v němž dovolání veřejné obchodní společnosti směřuje proti prvnímu výroku napadeného usnesení, je dovolání přípustné dle § 237 o. s. ř. (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.), pro zodpovězení otázek v něm otevřených, dovolacím soudem dosud beze zbytku neřešených.

II. K dovolání P. H.

25. P. H. napadla usnesení odvolacího soudu výslovně v prvním a třetím výroku. V rozsahu, v němž dovolání P. H. směřuje proti prvnímu výroku napadeného usnesení (jímž odvolací soud změnil usnesení insolvenčního soudu v bodu I. výroku tak, že veřejná obchodní společnost se odvolává z funkce insolvenčního správce ke dni ustanovení nového insolvenčního správce), je Nejvyšší soud odmítl podle § 243c odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 218 písm. b) o. s. ř. jako podané někým, kdo k němu není oprávněn. Nově ustanovovaný insolvenční správce totiž není osobou subjektivně oprávněnou k podání opravného prostředku (odvolání nebo dovolání) proti usnesení, jímž insolvenční soud dosavadního insolvenčního správce z funkce odvolal (nebo jej funkce zprostil), včetně té části výroku, kterou insolvenční soud vázal časové účinky takového odvolání (nebo zproštění) na den ustanovení nového insolvenčního správce.

26. V rozsahu, v němž směřuje proti třetímu výroku napadeného usnesení, je dovolání přípustné dle § 237 o. s. ř. (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.), pro zodpovězení otázky v něm otevřené, dovolacím soudem dosud neřešené.

IV.

Důvodnost dovolání

27. Nejvyšší soud dále zkoumal důvodnost podaných dovolání (v rozsahu, v němž je připustil).

28. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

29. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nemohl být zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. V této souvislosti Nejvyšší soud úvodem zdůrazňuje, že při úvaze, zda právní posouzení věci odvolacím soudem je ve smyslu ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. správné, dovolací soud vychází ze skutkových závěrů odvolacího soudu a nikoli z těch skutkových závěrů, které v dovolání na podporu svých právních argumentů (případně) nejprve zformuluje sám dovolatel. Srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. [29 Odo 268/2003](#), uveřejněného pod číslem 19/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 19/2006“) a rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. [31 Cdo 3881/2009](#), uveřejněného pod číslem 10/2014 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 10/2014“).

I. K dovolání veřejné obchodní společnosti.

30. S přihlédnutím k době vydání obou usnesení je na danou věc uplatnitelný především insolvenční zákon a zákon o insolvenčních správcích ve znění účinném do 31. 12. 2013 (tj. naposledy ve znění zákona č. 185/2013 Sb.).

31. Podle ustanovení § 31 insolvenčního zákona z důležitých důvodů, které nemají původ v porušení povinností insolvenčního správce, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nebo věřitelského orgánu anebo i bez tohoto návrhu odvolat insolvenčního správce z funkce. Učiní tak zpravidla po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně (odstavec 1). Insolvenčního správce, kterému zaniklo ze zákona právo vykonávat činnost insolvenčního správce nebo mu bylo právo pozastaveno podle zákona o insolvenčních správcích, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce, věřitelského orgánu nebo dlužníka anebo i bez tohoto návrhu odvolat z funkce. Pokud to okolnosti dovolují, učiní tak po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně (odstavec 3). Odvolá-li insolvenční soud insolvenčního správce z funkce, ustanoví současně nového insolvenčního správce. Odvolání proti tomuto rozhodnutí je přípustné; proti výroku o ustanovení nového insolvenčního správce se však lze samostatně odvolat jen z důvodů uvedených v § 26 (odstavec 5).

Dle ustanovení § 32 insolvenčního zákona insolvenčního správce, který neplní řádně své povinnosti nebo který nepostupuje při výkonu své funkce s odbornou péčí anebo který závažně porušil důležitou povinnost, uloženou mu zákonem nebo soudem, může insolvenční soud na návrh věřitelského orgánu nebo dlužníka anebo i bez tohoto návrhu jeho funkce zprostit. Učiní tak zpravidla po slyšení insolvenčního správce; o podaném návrhu rozhodne neprodleně (odstavec 1). Proti rozhodnutí podle odstavce 1 se mohou odvolat insolvenční správce a osoby oprávněné podat návrh podle odstavce 1. Ustanovení § 31 odst. 5 a 6 platí obdobně (odstavec 2).

Ustanovení § 9 zákona o insolvenčních správcích pak určuje, že právo vykonávat činnost insolvenčního správce se insolvenčnímu správci pozastavuje i tehdy, jde-li o insolvenčního správce, který je ohlášeným společníkem veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční obchodní společnosti, dnem, kdy veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční obchodní společnosti vzniklo právo vykonávat činnost insolvenčního správce (odstavec 1 písm. d/). Pozastavení práva vykonávat činnost insolvenčního správce zaniká dnem, kdy pominula okolnost, která byla důvodem k pozastavení tohoto práva (odstavec 2).

Z ustanovení § 12 zákona o insolvenčních správcích se dále podává, že právo vykonávat činnost insolvenčního správce insolvenčnímu správci zaniká a/ smrtí insolvenčního správce, b/ byl-li prohlášen za mrtvého, a to ke dni právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, c/ byl-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům byla omezena, a to ke dni právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl způsobilosti k právním úkonům zbaven nebo kterým byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena, d/ dnem zrušení veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční obchodní společnosti, e/ podal-li ministerstvu písemné oznámení o ukončení činnosti insolvenčního správce, a to k poslednímu dni kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byla doručena, f/ jde-li o veřejnou obchodní společnost nebo zahraniční obchodní společnost, dnem, ke kterému zaniklo právo vykonávat činnost insolvenčního správce jejímu ohlášenému společníku, nebo dnem, ke kterému ohlášený společník přestal být společníkem veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční obchodní společnosti (odstavec 1). Právo vykonávat činnost insolvenčního správce podle § 3 odst. 1 zaniká insolvenčnímu správci také uplynutím 5 let ode dne nabytí právní moci povolení vykonávat činnost insolvenčního správce, nebyla-li platnost povolení prodloužena postupem podle § 6 odst. 5 (odstavec 2). Právo vykonávat činnost insolvenčního správce dlužníka podle § 3 odst. 2 zaniká insolvenčnímu správci také uplynutím 5 let ode dne nabytí právní moci zvláštního povolení vykonávat činnost insolvenčního správce, nebyla-li platnost zvláštního povolení prodloužena

postupem podle § 6 odst. 6 (odstavec 3).

32. V takto ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k otázkám položeným veřejnou obchodní společností následující závěry:

a/ K zákonným předpokladům pro rozhodování insolvenčního soudu o odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka.

33. Potud dovolání zjevně není opodstatněno. Veřejná obchodní společnost totiž na podporu závěru, že právo vykonávat činnost insolvenčního správce jí nezaniklo (předjímaným v ustanovení § 12 odst. 1 písm. e/ zákona o insolvenčních správcích) uplatňuje skutečnosti, které nastaly až po vydání dovoláním napadeného rozhodnutí (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 1. 2014). Přihlédnout k těmto „novým“ skutečnostem v dovolacím řízení zapovídá Nejvyššímu soudu ustanovení § 241a odst. 4 o. s. ř.

34- Jak přitom Nejvyšší soud ozřejmil výše, skutkový závěr odvolacího soudu, že veřejná obchodní společnost podala ministerstvu v červenci 2013 písemné oznámení o ukončení činnosti insolvenčního správce, čímž jí podle seznamu insolvenčních správců zaniklo (způsobem popsáním v § 12 odst. 1 písm. e/ zákona o insolvenčních správcích) právo vykonávat činnost insolvenčního správce, nemůže být dovoláním (jež může být v rovině jediného dovolacího důvodu toliko kritikou správnosti právního posouzení věci) zpochybněn (srov. opět R 19/2006 a R 10/2014).

35. Ostatně, kdyby měl Nejvyšší soud přihlížet k tomu, co se „nově“ událo (ohledně práva veřejné obchodní společnosti vykonávat funkci insolvenčního správce) po vydání napadeného rozhodnutí, musel by vzít v potaz i to, že podle údajů z insolvenčního rejstříku (z tam obsaženého seznamu insolvenčních správců) veřejné obchodní společnosti tak jako tak zaniklo právo vykonávat činnost insolvenčního správce k 31. 12. 2013 (způsobem popsáním v § 12 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích).

b/ K procesnímu postupu insolvenčního soudu před odvoláním veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka.

36. Potud veřejná obchodní společnost namítá, že insolvenční soud jí upřel právo na slyšení plynoucí z § 31 odst. 1 insolvenčního zákona a odvolací soud se touto otázkou (přes odvolací námitku) nezabýval.

37. Jakkoli lze odvolacímu soudu vytknout, že se s uvedenou námitkou nevypořádal výslovně a jakkoli lze souhlasit s veřejnou obchodní společností, že je-li „slyšení“ před odvoláním z funkce „pravidlem“, pak postup, kdy slyšení neproběhne, je výjimkou, jež má být vykládána restriktivně, ze spisu je patrné, že veřejná obchodní společnost postupem insolvenčního soudu žádnou újmu na svých procesních právech neutrpěla.

38. Podle zvláštní části důvodové zprávy k vládnímu návrhu insolvenčního zákona, který projednávala Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 4. volebním období 2002 – 2006 jako tisk č. 1120, se ustanoveními § 31 a § 32 v textu osnovy prosazuje záměr odlišit napříště institut odvolání insolvenčního správce z funkce (§ 31) z důležitých důvodů, jež nemají původ v pochybeních správce, od institutu zproštění výkonu funkce insolvenčního správce (§ 32), kterým má být sankcionován správce neplnící řádně své povinnosti. Uvedená ustanovení upravují také procesní postup soudu při přijímání takových rozhodnutí.

39. V takto pojaté koncepci rozhodování soudu o tom, zda insolvenční správce „skončí ve výkonu funkce“ (bude odvolán z funkce nebo bude funkce zproštěn), je zjevné, že právo insolvenčního správce „být slyšen“ k důvodům, pro které má být z funkce „odvolán“, nebude (v praxi není)

prosazováno tak široce, jak v dovolání předestírá veřejná obchodní společnost [podle níž tato „povinnost“ (rozuměj povinnost soudu poskytnout insolvenčnímu správci slyšení) odpadá, jen když okolnosti takové slyšení nedovolují (např. ustanovený insolvenční správce zemřel nebo slyšení odmítá)].

40. K právu insolvenčního správce „být slyšen“ předtím, než bude funkce „zproštěn“ (podle § 32 odst. 1 insolvenčního zákona), se Nejvyšší soud vyjádřil v usnesení ze dne 26. 8. 2015, sen. zn. [29 NSČR 2/2014](#), uveřejněném pod číslem 48/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 48/2016“). V něm uzavřel, že o tom, zda insolvenční správce má být zproštěn funkce, rozhoduje insolvenční soud v intencích § 32 odst. 1 insolvenčního zákona (tedy též „zpravidla“) „po slyšení insolvenčního správce“ (tedy na základě vysvětlení, jež insolvenční správce podal k tvrzením osoby, jež žádá jeho zproštění) a na základě obsahu insolvenčního spisu, jenž by měl příslušná tvrzení potvrzovat nebo vyvracet. Hodnotící skutkové soudy o (ne)opodstatněnosti návrhu, aby insolvenční správce byl zproštěn funkce, pak insolvenční soud zásadně přijímá na základě obsahu spisu, aniž by formálně prováděl dokazování listinami tvořícími obsah insolvenčního spisu.

41. Závěry obsažené v R 48/2016 pro pravidlo formulované k postupu, jenž má předcházet „zproštění“ funkce insolvenčního správce, lze bez dalšího převzít též pro stejně formulované pravidlo k postupu, jenž má předcházet „odvolání“ z funkce insolvenčního správce. Skutečnost, že k „odvolání“ insolvenčního správce z funkce přistupuje insolvenční soud „z důležitých důvodů, které nemají původ v porušení povinností insolvenčního správce“, však (oproti postupu při „zproštění“ funkce) potřebu „pravidelného slyšení“ co do významu „slyšení“ pro rozhodnutí insolvenčního soudu oslabuje a opodstatňuje závěr, že „slyšení“ insolvenčního správce před rozhodnutím insolvenčního soudu o jeho „odvolání“ z funkce bude ve smyslu ustanovení § 31 insolvenčního zákona „pravidlem“ tam, kde se v jakékoliv podobě projeví mezi procesními subjekty insolvenčního řízení „spor“ o „důležitý důvod“, jenž má k odvolání vést. To platí zejména tehdy, rozhoduje-li insolvenční soud o tom, zda insolvenční správce má být „odvolán“ z funkce, na návrh věřitelského orgánu nebo z vlastní iniciativy (vzhledem ke skutečným, jež z podnětu jiných osob nebo obecně jinak vyšly v insolvenčním řízení najevo). Současně platí, že právo insolvenčního správce „být slyšen“ by mělo být realizováno v těch případech, kdy dosavadní obsah spisu neskýtá dostatečný podklad pro posouzení „existence“ nebo „důležitosti“ důvodu odvolání anebo v těch případech, v nichž insolvenční správce neposkytl dosud žádné vysvětlení nebo vyjádření k důvodu, pro který má být z funkce odvolán.

42. Trvat na předchozím „slyšení“ insolvenčního správce nebude při „odvolání“ z funkce typově namístě v těch případech, kdy insolvenční soud odvolává insolvenčního správce z funkce na jeho vlastní „žádost“ (k jeho vlastnímu návrhu) [vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporuje ani v rovině „(ne)existence“ ani v rovině „(ne)důležitosti“ důvodu odvolání]. Důvod přistoupit ke slyšení insolvenčního správce nebude dán (coby výjimka z práva být slyšen) také tehdy, je-li spor o „existenci“ nebo „důležitost“ důvodu odvolání z funkce dostatečně osvětlen předloženými vyjádřeními zúčastněných stran (zejména vyjádřením insolvenčního správce samotného) a listinami založenými do spisu, takže vlastní „slyšení“ insolvenčního správce by již nemohlo přinést žádné nové podněty pro rozhodnutí podle § 31 insolvenčního zákona.

43. Pro poměry dané věci lze na tomto základě uvést, že:

Insolvenční soud rozhodoval o odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka na základě návrhu podaného veřejnou obchodní společností (jednající prostřednictvím ohlášeného společníka P. H.), jemuž v době před vydáním usnesení insolvenčního soudu oponovala opět jen veřejná obchodní společnost (jednající prostřednictvím druhého společníka M. E.) a v situaci, kdy měl doloženo (srov. přílohy podání insolvenčního správce u B-46), že veřejná obchodní společnost učinila (podáním datovaným 29. 7. 2013) u ministerstva oznámení o ukončení činnosti insolvenčního správce a že P. H. je držitelkou oprávnění vykonávat funkci insolvenčního správce jako

fyzická osoba (jež se obnoví zánikem práva veřejné obchodní společnosti vykonávat funkci insolvenčního správce).

Právo insolvenčního správce, jímž je právnická osoba (veřejná obchodní společnost), „být slyšen“ se uskutečňuje prostřednictvím výslechu fyzické osoby oprávněné jednat jejím jménem [zásadně prostřednictvím výslechu statutárního orgánu právnické osoby, jímž jsou u veřejné obchodní společnosti zásadně všichni její společníci (srov. § 85 odst. 1 obch. zák.)]. V insolvenčním řízení se přitom předpokládá (v intencích § 24 odst. 2 insolvenčního zákona), že styk s insolvenčním soudem (včetně uskutečnění práva „být slyšen“) bude za veřejnou obchodní společnost coby insolvenčního správce obstarávat její ohlášený společník (v dané věci P. H.).

V poměrech odvolávané veřejné obchodní společnosti byli jejím statutárním orgánem oba společníci (M. E. i P. H.), kteří písemnými podáními adresovanými (vždy jménem veřejné obchodní společnosti) insolvenčnímu soudu (B-46, B-53), zjevně deklarovali vnitřní neuspořádanost poměrů veřejné obchodní společnosti (konflikt společníků v rovině ochoty a schopnosti veřejné obchodní společnosti vykonávat v době od 1. 9. 2013 nadále funkci insolvenčního správce dlužníka). Za této situace by uskutečnění „práva být slyšen“ u veřejné obchodní společnosti zjevně nemohlo přinést žádné další (pro rozhodnutí insolvenčního soudu významné) poznatky (nad rámec těch, jež vyplynuly z rozporných písemných vyjádření veřejné obchodní společnosti), neboť výslech jen jednoho ze společníků veřejné obchodní společnosti (lhostejno, zda M. E. nebo P. H.) by zjevně nevedl k odstranění rozporů založených vyjádřeními druhého z nich a výslech obou by vzhledem k deklarovaným rozporům zjevně nevedl ke zjištění skutečného stanoviska veřejné obchodní společnosti. Insolvenční soud tedy nepochybil, jestliže rozhodl o návrhu veřejné obchodní společnosti na její odvolání z funkce insolvenčního správce dlužníka, aniž předtím uskutečnil „slyšení veřejné obchodní společnosti“.

c/ K posouzení výkonu činnosti insolvenčního správce v rozporu se zákonem.

44. Podle ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 7. 2013, veřejná obchodní společnost, která je ustanovena insolvenčním správcem, oznámí insolvenčnímu soudu neprodleně, kdo z jejích společníků bude jejím jménem funkci insolvenčního správce vykonávat; odstavec 1 platí pro tohoto společníka obdobně.

Dle ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném od 1. 8. 2013, veřejná obchodní společnost, která je ustanovena insolvenčním správcem, oznámí insolvenčnímu soudu neprodleně, kdo z jejích společníků, prostřednictvím kterých vykonává činnost insolvenčního správce (60), bude jejím jménem funkci insolvenčního správce vykonávat; odstavec 1 platí pro tohoto společníka obdobně.

Poznámka pod čarou č. 60) přitom odkazuje na ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích.

Podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích (ve znění před i po 1. srpnu 2013) musí návrh veřejné obchodní společnosti na vydání povolení vykonávat činnost insolvenčního správce obsahovat též jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo, a není-li přiděleno, datum narození a trvalý pobyt společníka fyzické osoby, která je statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu, jejímž prostřednictvím bude vykonávat činnost insolvenčního správce (dále jen „ohlášený společník“).

45. Nejvyšší soud nesdílí názor veřejné obchodní společnosti, že požadavek, aby veřejná obchodní společnost oznámila, který z jejích „ohlášených“ společníků bude jejím jménem vykonávat funkci insolvenčního správce, plyne z dikce § 24 odst. 2 insolvenčního zákona až s účinností od 1. 8. 2013.

46. Z dikce § 5 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona (jež nedoznalo změn od doby, kdy byla veřejná obchodní společnost ustanovena insolvenčním správcem dlužníka) plyne, že ohlášený společník je osobou, jejímž prostřednictvím má veřejná obchodní společnost vykonávat činnost insolvenčního správce. To ostatně plyne i z dikce § 12 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích (ve znění účinném před i po 1. srpnu 2013), které den, ke kterému zaniklo právo vykonávat činnost insolvenčního správce ohlášenému společníku veřejné obchodní společnosti, určuje (bez dalšího) jako den zániku práva veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce.

47. Určovalo-li ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 7. 2013, že veřejná obchodní společnost, která je ustanovena insolvenčním správcem, oznámí (je povinna oznámit) insolvenčnímu soudu neprodleně, kdo z jejích společníků bude jejím jménem funkci insolvenčního správce vykonávat, pak zjevně nemohlo mít na mysli jiného společníka, než toho, jehož prostřednictvím má veřejná obchodní společnost funkci insolvenčního správce vykonávat (ohlášeného společníka). Jinak by celá koncepce vydání povolení vykonávat činnost insolvenčního správce veřejné obchodní společnosti založená na předpokladu, že zde je fyzická osoba s odpovídajícími kvalifikačními předpoklady pro vlastní výkon funkce (ohlášený společník), postrádala smyslu a účel právní úpravy [zajistit, aby právnické osoby (veřejné obchodní společnosti), jimž ministerstvo spravedlnosti udělí povolení vykonávat činnost insolvenčního správce, tuto činnost vykonávaly prostřednictvím odborně způsobilých fyzických osob (jimiž mají být právě ohlášení společníci veřejné obchodní společnosti)] by se nenaplnil.

48. Jinak řečeno, veřejná obchodní společnost byla i před 1. srpnem 2013 oprávněna vykonávat funkci insolvenčního správce konkrétního dlužníka jen prostřednictvím svého ohlášeného společníka. Oznámení, že jménem veřejné obchodní společnosti bude vykonávat funkci insolvenčního správce ten ze společníků, který není ohlášeným společníkem, nebylo ani před 1. srpnem 2013 řádným oznámením ve smyslu § 24 odst. 2 insolvenčního zákona (ve znění účinném do 31. 7. 2013) a neopravňovalo takového společníka k výkonu funkce insolvenčního správce při těch činnostech, při kterých je (byla) jeho role v insolvenčním řízení nezastupitelná (srov. např. § 190 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 7. 2013). Výkon funkce insolvenčního správce prostřednictvím společníka veřejné obchodní společnosti, který nebyl jejím ohlášeným společníkem, při činnostech, při kterých je (byla) role insolvenčního správce v insolvenčním řízení nezastupitelná, je tedy porušením povinností při výkonu funkce insolvenčního správce.

49. Argumentuje-li veřejná obchodní společnost tím, že při takovém výkladu by se veřejná obchodní společnost nemohla nechat zastoupit při činnostech, k nimž je povolána v insolvenčním řízení např. advokátem (s akcentem na řízení, v nichž je nutné povinné zastoupení advokátem), jde o argumentaci zavádějící (a tudíž nepřesnou a nesprávnou), jelikož se přehlíží právě okolnost, že při některých procesních úkonech se insolvenční správce nemůže nechat v řízení zastoupit osobou, která nesplňuje kvalifikační předpoklady pro výkon funkce insolvenčního správce (není a v praxi nebylo žádných pochyb o tom, že zastoupení insolvenčního správce při přezkumném jednání advokátem je vyloučeno, stejně jako není žádných pochyb o tom, že tam, kde příslušná právní úprava vyžaduje povinné zastoupení advokátem, je oprávněn si takového zástupce zvolit).

50. Námitku veřejné obchodní společnosti, že postup dle § 24 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 7. 2013 by se ani tak věcně nevztahoval (jako zbytečný) na veřejnou obchodní společnost, která má pouze jediného ohlášeného společníka, shledává Nejvyšší soud nepatřičnou již proto, že z postupu veřejné obchodní společnosti v dané věci je zřejmé, že přes tvrzenou „zbytečnost“ i tak deklarovala svým oznámením (a následně v insolvenčním řízení po určitou dobu prostřednictvím „neohlášeného společníka“ činila) kroky přesně opačného charakteru než ty, jimiž měl být naplněn účel ustanovení § 24 odst. 2 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 7. 2013.

51. Dovolání proto v dotčeném ohledu není důvodné.

52. Dovolací námitka, že výše popsané skutečnosti nemohly být důvodem pro odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka, je však i tak opodstatněná.

53. Odvolací soud dovodil, že byl (i proto) důvod odvolat veřejnou obchodní společnost z funkce, jelikož výkonem funkce prostřednictvím „neohlášeného“ společníka porušila své povinnosti. Porušení povinností insolvenčním správcem však může být jen důvodem pro to, aby byl funkce zproštěn (§ 32 insolvenčního zákona) a nikoli důvodem pro jeho „odvolání“ ve smyslu § 31 insolvenčního zákona.

54. V situaci, kdy tento názor zazněl poprvé až v odvolací řízení a kdy jej odvolací soud nesprávně použil při přezkoumání rozhodnutí insolvenčního o „odvolání“ z funkce (a nikoli při zkoumání důvodů pro „zproštění“ výkonu funkce), nabývá na významu právo insolvenčního správce (veřejné obchodní společnosti) „být slyšen“ (k porušení povinností, jež se mu kladlo k tíži), které v dotčených souvislostech zůstalo bez náhrady (aniž by veřejná obchodní společnost byla požádána o vyjádření k této otázce alespoň písemnou formou) opomenuto a v konečném důsledku lze souhlasit s veřejnou obchodní společností i v tom, že šlo o názor „překvapivý“ (tím více, že byl zaujat ve vztahu k tomu ze způsobů ukončení výkonu funkce insolvenčního insolvenční správce, který „nemá původ v porušení povinností insolvenčního správce“).

d/ K nenaplnění zákonného důvodu pro odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce dlužníka.

55. S námitkou, že oprávnění veřejné obchodní společnosti vykonávat funkci insolvenčního správce nezaniklo, jelikož (jak potvrdil správní soud) neučinila oznámení dle § 12 odst. 1 písm. e) zákona o insolvenčních správcích), se Nejvyšší soud již vypořádal výše (jako s tou, jež vychází z jiného než pro věc rozhodného skutkového stavu věci).

56. Zbývá tudíž vypořádat se s námitkou, že skutečnost, že veřejná obchodní společnost (již) nemá ohlášeného společníka (podle závěru odvolacího soudu), takovým důvodem není.

57. K otázce zániku oprávnění vykonávat činnost insolvenčního správce osobě ustanovené rozhodnutím insolvenčního soudu insolvenčním správcem konkrétního dlužníka se Nejvyšší soud dílčím způsobem vyjádřil (k výkladu § 40 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích) v rozsudku ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. [29 Cdo 677/2011](#), uveřejněném pod číslem 60/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (v němž uzavřel, že jen tím nepozbývá rozhodnutí insolvenčního soudu o ustanovení takové osoby do funkce účinnosti a tato osoba nadále zůstává insolvenčním správcem konkrétního dlužníka).

58. Ve výkladu ustanovení § 9 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích dále byla sjednocena rozhodovací praxe obecných soudů prostřednictvím usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 6. 2011, sen. zn. [3 VSPH 237/2011](#), uveřejněného pod číslem 133/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek s právní větou, podle které skutečnost, že insolvenčnímu správci byla pozastavena činnost ve smyslu zákona o insolvenčních správcích, není sama o sobě důvodem pro jeho odvolání z funkce ve smyslu § 31 insolvenčního zákona.

59. S veřejnou obchodní společností lze i na základě těchto dílčích judikatorních výstupů souhlasit v tom, že z ustanovení § 31 odst. 3 insolvenčního zákona plyne pouze možnost (nikoli povinnost) insolvenčního soudu odvolat z funkce insolvenčního správce, jemuž právo vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo ze zákona, takže ve výkonu funkce insolvenčního správce dlužníka může a - pokud tomu nebrání důležité důvody bude - pokračovat subjekt, který již není zapsán v seznamu insolvenčních správců a který, je-li veřejnou obchodní společností, z povahy věci nemůže disponovat v tomto seznamu zapsaným „ohlášeným společníkem“.

60. Pro účely posouzení, zda (zákonný) zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce má být důvodem pro odvolání insolvenčního správce z funkce, je však nutné vnímat i zvláštnosti postavení insolvenčního správce, jímž je fyzická osoba na straně jedné a insolvenčního správce, jímž je právnická osoba (veřejná obchodní společnost) na straně druhé. V této souvislosti je podstatné, zda důvod, pro který došlo k zániku práva vykonávat činnost insolvenčního správce, má (může mít) vliv na další (s odbornou péčí plynoucí z odborné způsobilosti prováděný) výkon funkce insolvenčního správce. Půjde-li o případ uvedený v § 12 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích (dojde-li k zániku práva veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce dnem zrušení veřejné obchodní společnosti), pak zřejmě nebude žádné překážky pro další činnost veřejné obchodní společnosti jako insolvenčního správce konkrétního dlužníka, zůstala-li zachována odborná způsobilost garantovaná ohlášeným společníkem nebo ohlášenými společníky veřejné obchodní společnosti. Bez zřetele k tomu, že již technicky nepůjde o „ohlášené společníky“, je podstatné, že zde stále jsou společníci, jejichž odbornost byla podkladem pro udělení práva vykonávat činnosti insolvenčního správce.

61. Oproti tomu tam, kde právo veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce zaniklo smrtí jediného ohlášeného společníka veřejné obchodní společnosti nebo obecně tím, že jediný ohlášený společník veřejné obchodní společnosti přestal být společníkem veřejné obchodní společnosti (§ 12 odst. 1 písm. f) zákona o insolvenčních správcích) se ztráta „garanta“ odborné způsobilosti výkonu funkce insolvenčního správce veřejnou obchodní společností typově projeví právě tím, že dojde k jejímu odvolání z funkce postupem dle § 31 insolvenčního zákona.

62. V dané věci odvolací soud přitakal závěru insolvenčního soudu, že při zániku práva veřejné obchodní společnosti vykonávat činnost insolvenčního správce dle § 12 odst. 1 písm. e) zákona o insolvenčních správcích (k 31. 8. 2013) se s účinností od 1. 9. 2013 obnovilo i právo P. H. (ohlášeného společníka) vykonávat činnost insolvenčního správce jako fyzická osoba, což je důvodem pro odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce.

63. Z ustanovení § 9 odst. 1 písm. d), odst. 2 zákona o insolvenčních správcích (jak citováno shora) je přitom patrné, že právo fyzické osoby vykonávat funkci insolvenčního správce je vnímáno jako nepřijatelný střet zájmů s jejím postavením ohlášeného společníka opravňujícím k výkonu funkce insolvenčního správce veřejnou obchodní společností. Proto platí, že obnovilo-li se právo ohlášeného společníka veřejné obchodní společnosti vykonávat funkci insolvenčního správce jako fyzická osoba, je skutečnost, že veřejné obchodní společnosti, jejímž jediným ohlášeným společníkem taková fyzická osoba byla, zaniklo právo vykonávat funkci insolvenčního správce, důvodem k odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce konkrétního dlužníka ve smyslu § 31 insolvenčního zákona.

64. K tomu budiž dodáno, že již před vydáním rozhodnutí insolvenčního soudu v dané věci bylo zřejmé, že vnitřní poměry veřejné obchodní společnosti rozvracejí spory jejích společníků (M. E. a P. H.), což se projevilo i v průběhu odvolacího řízení (tím, že P. H. se pokusila vzít jménem veřejné obchodní společnosti zpět podané odvolání). V dovolání deklarované ujištění veřejné obchodní společnosti, že i nadále má ohlášeného společníka (P. H.), jehož prostřednictvím může řádně vykonávat funkci insolvenčního správce, zjevně selhává (neplní svůj účel) v situaci, kdy P. H. naopak činí (a v předchozím průběhu řízení činila) vše pro to, aby mohla působit ve funkci insolvenčního správce již jen jako fyzická osoba, a aby naopak nemusela v insolvenčních řízeních, v nichž byla ustanovena insolvenčním správcem veřejná obchodní společnost, nadále působit jako ohlášený společník. I tento navenek deklarovaný (a ze spisu patrný) nesoulad ve vnitřních poměrech veřejné obchodní společnosti je při zániku práva veřejné obchodní společnosti vykonávat funkci insolvenčního správce typovým důvodem pro odvolání veřejné obchodní společnosti z funkce insolvenčního správce konkrétního dlužníka.

65. Jelikož výše podané argumenty jsou samy o sobě postačující pro závěr, že byl důvod odvolat veřejnou obchodní společnost z funkce insolvenčního správce dle § 31 insolvenčního zákona, lze uzavřít, že dovolání veřejné obchodní společnosti proti prvnímu výroku napadeného usnesení [ač zčásti argumentačně opodstatněné (co do úsudku odvolacího soudu o porušení povinností insolvenčního správce)] ve výsledku důvodné není.

66. Nejvyšší soud je proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), v dotčeném rozsahu zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).

II. K dovolání P. H.

67. Dovolání P. H. proti třetímu výroku napadeného usnesení neobstojí z týchž důvodů, které Nejvyšší soud podal k výkladu § 24 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích již na základě dovolání veřejné obchodní společnosti.

68. Pro úplnost Nejvyšší soud uvádí (ač dovolací námitka v dotčeném směru nezazněla), že odvolací soud nevybočil z mezí odvolacího přezkumu ani v rovině výkladu ustanovení § 26 insolvenčního zákona, když lze souhlasit s tím, že podstatné porušení povinností insolvenčního správce konkrétního dlužníka veřejnou obchodní společností, zásadně vylučuje ohlášeného společníka veřejné obchodní společnosti z možnosti být ustanoven insolvenčním správcem téhož dlužníka jako fyzická osoba.

69. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), v dotčeném rozsahu zamítl i dovolání P. H. (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).